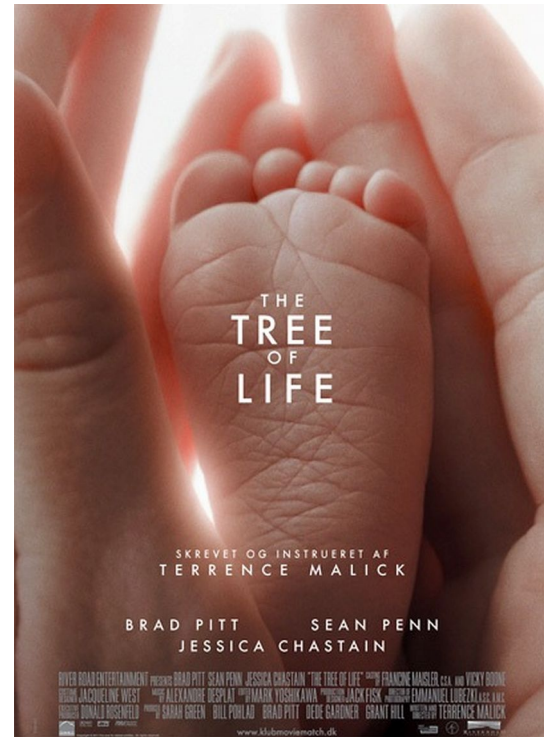

The Tree of Life

Når livet bliver forfærdeligt og meningsløst Af Jes Nysten

Det er lang tid siden, jeg har siddet i en tætpakket biografsal og virkelig har kunnet fornemme, at her overværede jeg noget, der for alvor delte vandene. Mange – bl.a. undertegnede – var fuldstændig tryllebundet gennem de næsten 2½ time; en del sad uroligt i sædet, og man fornemmede deres ubehag; nogle rejste sig højlydt fnisende og forlod salen efter en times tid. Men sådan må det være. Terrence Malick er en egensindig og kompromisløs instruktør, der uden at skele til diverse popularitetsbarometre har hyperambitiøse filmiske visioner, som han bruger al sin tid og energi på at realisere, og hver gang han har lavet en film, har han delt vandene.

Han har kun lavet fire film gennem en 40-årig karriere! "The Tree Of Life" har han arbejdet på gennem mere end 10 år. Og hvilken film! En af grundene til et vist ubehag – både hos mange filmpublikummer og anmeldere – er uden tvivl den direkte tone, der bærer filmen, og som kritikerne har kaldt alt fra forskruet og prætentios til religiøst lirum-larum.

Sagen er, at vi her har at gøre med 'klar' bibelsk tale. Dette er ikke en 'religiøs' eller almen 'spirituel' film, men en film, der udfolder en central jødisk-kristen holdning. Og det mageløse er, at Malick er i stand til at billedgøre det, der ellers kan forekomme som et tungt filosofisk/teologisk problem: Hvad er livets mening, når ondskaben har frit løb?

Udgangspunktet for hele filmen er det centrale citat fra Jobs Bog kap. 38 – indledningen til Guds lange dundertale til Job "Hvor var du, da jeg grundlagde jorden? Fortæl det, hvis du har forstand til det!".

I filmen møder vi familien O'Briens, som må betegnes som en 'helt almindelig kernefamilie': far, mor og tre drenge. Vi befinder os i 1950'ernes USA. Filmen indledes med et fatalt brev. Moderen modtager det, og efterfølgende ringer hun til faderen på hans arbejde for at fortælle den forfærdelige nyhed: Deres mellemste søn er død. Hvordan eller hvor får vi aldrig at vide - blot den nøgne kendsgerning: Drengen er død!

Livets ondskab har manifesteret sig pludseligt, brutalt og meningsløst, og denne begivenhed sætter en lang udmattende kamp med Gud i gang: Hvorfor, Gud? hvorfor denne gode, uskyldige dreng? hvorfor skal vores familie rammes på denne måde?

Der er ikke megen direkte dialog i filmen, men den er spækket med indre monolog, med spekulationer, med selvransagelser, med konstant indre dialog med Gud. Understøttet på lydsporet af

storladen musik af bl.a. Smetana, Mahler, Brahms og Ligeti.

Jobs klage til Gud over sin forfærdelige og meningsløse situation bliver her orkestreret gennem navnlig moderens og den ældste søns indre kampe. Selv som midaldrende succesrig forretningsmand martres den ældste søn af denne begivenhed. Han er ikke kommet til rette med det.

Vi følger ham tilbage til drengetiden og fornemmer hans selvbebrejdelser, for gennem mange år levede han efter devisen "når Gud kan være så ond, hvorfor skulle jeg så prøve at være god?", og det gik ikke mindst ud over den nu afdøde bror!

Ind i dette kaotiske, men forståelige menneskelige drama billedliggør Malick gennem en 20 minutters filmisk tour de force Guds tale til Job – og til O'Briens – der jo begynder med de ord, jeg citerede før. I et overvældende og eksplosivt billeddigt ser vi en verden blive til: Den verden, som mennesket er en fast integreret del af - en verden som i sig rummer både det storladne og det mørke, det smukke og det destruktive, både død og barmhjertighed. Sådan er livets vilkår! Derfor er vreden mod Gud meningsløs, for den er rettet mod det uafvendelige: Livets kompleksitet, livets iboende skrøbelighed.

Malick fører parallellen med Jobs bog helt igennem: I deres langstrakte kamp med Gud erfarer O'Briens, at 'det onde' er et vilkår, ikke et problem eller en anfægtelse, og at Gud er den ubrydelige kærlighed, den kærlighed, der gør at man kan 'slippe': slippe sin vrede og ikke mindst slippe sin kære afdøde, overlade ham 'i Guds hænder', og dermed forsone sig med sit liv, sin fortid, nutid og fremtid!

Imponerende er det, at Malick er i stand til at fortælle dette 'tunge' stof gennem billeder - et sandt billedbombardement, hvor man virkelig fornemmer, at de 'rigtige' billeder kan sige mere end ord, fordi ord her ville blive svulstige og forstyrrende. Men det er samtidig klart, at den potente billedside og den oplagt kristne grundholdning for mange hurtigt kan blive for meget – på kanten til det kvalmende.

Dog: Har man en solid mave og gider lader sig udfordre, er der ingen vej udenom denne film. Jeg behøver vel ikke nævne, at der spilles kompetent og præcist i alle rollerne, at den drømmende, til tider springende stil og udfordrende redigering passer perfekt til emnet, at det er en virkelig 'billed-mager', der her sætter os stævne.

NB: Der kan være megen god grund til at holde filmen op imod Kubricks "2001" eller – i den mere kuriøse ende – sammenligne den med "Adams Æbler", der jo også er en gendigtning af Jobs Bog.

Filmfakta

USA 2011 – Instr. + manus: Terrence Malick – Medv.: Brad Pitt, Sean Penn, Jessica Chastain, Hunter McCracken, Fiona Shaw, Joanna Going, Tye Sheridan, Nicolas Gonda, Kelly Koonce – 138 min. – Biografpremiere d. 19/5 og på DVD d. 20/12 2011 – Udlejning/ pressebilleder © SF Film

Links

<http://cinemazone.dk/review.asp?id=8321&area=1>

<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1420>

<https://www.nytimes.com/2011/05/27/movies/the-tree-of-life-from-terrence-malick-review.html>

<https://www.artechock.de/film/text/kritik/t/trofli.htm>